

Goedemiddag allemaal, wat fijn dat u gekomen bent. Het is een groot voorrecht en een eer dat ik hier in deze prachtige Johanneskerk voor u mag staan, al is het wel onwennig. Toen ik mijn kinderen een bericht stuurde dat ik vandaag een preek van leek zou verzorgen reageerde mij oudste zoon gevat ; 'wat leuk maar ik heb al genoeg preken van jou gehad'

Ik ben niet gelovig, ik beschouw mijzelf als non-thëeïst. Wel heb ik een grote liefde voor en interesse in godshuizen. Ik ben net terug uit Rome waar je struikelt over de kerken. Ik ga iedere kerk in en hoop dan op een bijzonder moment, op een ontmoeting met het hogere, met God zo u wilt.

Ook al ben ik niet in een gelovig gezin groot geworden, ik zat wel op een christelijke school. Mijn vader is opgegroeid in een streng gereformeerde omgeving en vond het belangrijk dat ik naar een school met de bijbel ging. Ik genoot van de bijbelverhalen en het samen zingen. Als kind lag ik in bed altijd te bidden, dat deed ik om de vele ruzies tussen mijn ouders te bezweren.

Vandaag wil ik u meenemen in wat mij bezighoudt aan de hand van een tekst uit de Bijbel. Een tekst die Caspar mij aandroeg en die mij als kind, zoals ik mij ineens herinnerde, al aansprak. Het verhaal van Zacheus. Een verhaal dat gaat over een ontmoeting tussen twee mensen met grote gevolgen.

Lucas 19 – Verhaal van Zacheus

1. Jezus ging Jericho in en trok door de stad.
2. Er was daar een man die Zacheüs heette. Deze Zacheüs was hoofdtollenaar, en hij was erg rijk.
3. Hij wilde Jezus zien, om te weten te komen wat voor iemand het was, maar dat lukte hem niet vanwege de menigte, want hij was klein van stuk.
4. Daarom liep hij snel vooruit en klom in een vijgenboom om Jezus te kunnen zien wanneer Hij voorbijkwam.
5. Toen Jezus daarlangs kwam, keek Hij naar boven en zei: 'Zacheüs, kom vlug naar beneden, want vandaag moet Ik in uw huis verblijven.'
6. Zacheüs kwam meteen naar beneden en ontving Jezus vol vreugde bij zich thuis.
7. Allen die dit zagen, zeiden morrend tegen elkaar: 'Hij is het huis van een zondig mens binnengegaan om onderdak te vinden voor de nacht.'
8. Maar Zacheüs was gaan staan en zei tegen de Heer: 'Luister, Heer, de helft van mijn bezittingen zal ik aan de armen geven, en als ik iemand iets heb afgeperst, zal ik het viervoudig vergoeden.'
9. Jezus antwoordde: 'Vandaag is dit huis redding ten deel gevallen, want ook deze man is een zoon van Abraham.'
10. De Mensenzoon is gekomen om te zoeken en te redden wat verloren was.'

Het verhaal van Zacheus spreekt mij zo aan omdat er uit blijkt hoe door een bepaalde ontmoeting je leven een andere wending krijgt, een andere richting opgaat, je als het ware een ander mens wordt.

Ik werd een ander mens na de geboorte van onze zoon Benjamin. Het dagelijkse leven met hem bleek als snel verre van gewoon te zijn. Benjamin was een raadsel voor mij en zijn omgeving. Hoe ouder hij werd, hoe minder mogelijkheden hij bleek te hebben. Op scholen werd hij niet aangenomen, op clubjes was hij niet welkom. Hoewel ik mij nooit een voorstelling had kunnen maken van wat het zorgen voor een kind met autisme en een verstandelijke beperking behelst, kwamen veel gevoelens mij bekend voor. Onbegrip, schaamte en je buitengesloten voelen, dat alles kende ik vanuit mijn problematische jeugd. En toen de steelse blikken, de onuitgesproken oordelen en de ongemakkelijke situaties mij te veel werden, trok ik mij terug. Ik ging niet meer naar verjaardagspartijtjes, familiebijeenkomsten en andere sociale gelegenheden. Wij raakten steeds meer geïsoleerd, een meedogenloos proces. En toen wist ik het; hier moest ik iets mee. Benjamin deed een beroep op mij. En ik realiseerde mij dat ik niet machteloos hoefde toe te kijken hoe mijn kwetsbare kind aan de zijlijn zou blijven staan. Met de moed der wanhoop stelde ik mij open en zette een thuisprogramma op voor Benjamin en zocht mensen om ons te helpen. En waar ik niet op durfde te hopen gebeurde toch. Iedere week kwamen door weer en wind vrijwilligers naar ons huis om in het veilige speelkamertje op zolder voor Benjamin de buitenwereld naar binnen te brengen en om contact met hem te maken. Het was een levensveranderende ervaring. Wat de zoektocht naar contact leggen met Benjamin ons aan inzichten had geboden wilden wij niet in de luwte houden. Daarom richtten wij Stichting Papageno op.

Zacheus was een tollenaar, iemand die belasting hief voor de Romeinen. Tollenaars waren niet geliefd, sterker nog men beschouwde ze vaak als onrein. En daarom hoorde Zacheus er niet bij, hij was een buitenstaander. Helaas horen mensen met een handicap er tegenwoordig nog steeds niet echt bij. Zij worden vaak als een probleem gezien dat opgelost of weggemoffeld moet worden. Er moet wel voor hen gezorgd worden maar liefst zodanig dat je er niet teveel last van hebt. Wij hebben parallelle samenlevingen gecreëerd voor mensen met een beperking. Met apart onderwijs, apart vervoer, apart sporten en apart ontspannen.

Kinderen en jongeren met autisme hebben dan ook vaak het gevoel er niet bij te horen. En dat is niet alleen een gevoel, het is helaas ook de verdrietige realiteit. In hartje Laren is een voormalige bewoner van het Papageno Huis in zijn eigen appartement een natuurlijke dood gestorven. Het werd pas na 4 dagen opgemerkt. Hij woonde niet in een van de vele vrijstaande huizen die deze omgeving rijk is maar midden in het centrum met boven- en beneden burens. Vier dagen lang bleven zijn gordijnen dicht en stond zijn autootje voor de deur.

Mensen met autisme zijn net als mensen zonder die aandoening, sociale wezens met sociale behoeften en als die behoeften gefrustreerd worden, lijden zij. Voor veel mensen met autisme is het maken en onderhouden van sociale

contacten met mensen buiten het eigen gezin en de familie, lastig. Ook zorg medewerkers krijgen het steeds drukker en hebben geen tijd meer voor 'informele' aandacht. En dat is een belangrijke risicofactor voor het ontstaan van eenzaamheid en sociaal isolement.

Uit recent onderzoek blijkt dat 80 % van de mensen met autisme er wel eens over gedacht heeft om een einde aan hun leven te maken. Voor de hele bevolking is dat 8 %. Het alarmerende is dat de helft van deze groep niet alleen gedachten heeft over zelfdoding maar dat zij aangeven er actief mee aan de gang te zijn gegaan.

Hoe we met kwetsbare mensen omgaan zegt iets over onze samenleving. Mensen met een beperking leven in een isolement, zij lijden onder het eenzaamheidsvirus. En daar bestaan geen pillen voor.

We hebben mensen met een beperking buiten de maatschappij geplaatst en wij moeten ons bewust zijn van de gevaren die hieraan kleven.

Onbekend maakt onbemind. Als je niet intensief en van jongs af aan, in contact komt met mensen die anders zijn, die soms onvoorspelbaar reageren, dan ben je er nauwelijks van bewust dat dit soort mensen bestaat. Als je niet weet dat ze bestaan en wat ze ook kunnen toevoegen aan het leven, dan wordt het heel makkelijk om een bevolkingsgroep als geheel buiten te sluiten.

Zacheus was ook buitengesloten en verbannen naar de rand van de samenleving. Dat Jezus bij een verschoppeling op bezoek ging was zeer ongepast. Jezus loopt niet weg voor het afwijkende, maar zoekt het juist op en laat daarmee zien dat niemand mag worden uitgesloten. Maar er is meer dan dat. Jezus stapt het huis van Zacheus binnen, omarmt hem en laat zo zien dat hij hem accepteert zoals hij is. Ook al is hij een outcast en leeft hij in de ogen van velen een verwerpelijk leven, hij is geliefd en waardevol. En die ontmoeting heeft blijvend effect op Zacheus, hij zegt 'Luister, Heer, de helft van mijn bezittingen zal ik aan de armen geven, en als ik iemand iets heb afgeperst, zal ik het viervoudig vergoeden.'

Wat mij zo raakt is dat Jezus laat zien dat iemand die een buitenstaander is ons veel te bieden heeft. Dat een beperking niet een probleem is om op te lossen maar een bron kan zijn om uit te putten. Dat mensen die wij buitensluiten ons iets diepgaands te leren en te geven hebben. Dat humaan samenleven begint waar mensen elkaar echt ontmoeten

In een ideale wereld zie ik voor me dat het heel normaal is om met mensen met een beperking samen te leven. Door in contact te komen met iemand die anders is dan jij, leer je over jezelf. Wat zegt het als je moeite hebt met heftige emoties van een ander? Ben je zelf goed in balans?. Juist als de boel eens even op z'n kop wordt gezet en je echt contact maakt met mensen die anders zijn, kom je tot inzichten over jezelf.

Het is volgend jaar, 10 jaar geleden dat koningin Maxima het eerste Papageno Huis hier in Laren opende. In die veilige omgeving worden op allerlei manieren ontmoetingen gefaciliteerd en de buitenwereld naar binnen gehaald. Maar Stichting Papageno zet zich al meer dan 25 jaar in voor kinderen en jongeren met autisme. Wij werken verder aan de ontwikkeling van meer Papageno Huizen in Nederland, zetten ons in voor de verdieping en uitbreiding van de muziektherapie, en hopen de Papageno moestuin in Laren binnenkort te openen. Wie had kunnen bedenken dat toen wij 25 jaar geleden droomden over een plek waar Benjamin er wel bij zou horen dat uit zou uitgroeien tot zo'n wonder ?

Onlangs zat Benjamin naast Jaap in de auto, ik zoals gewoonlijk op de achterbank. Wij reden langs het Papageno Huis. Zonder na te denken bedankte ik Benjamin voor wat hij voor ons betekent. Hij zette zijn favoriete Andre Hazes lied zachter en luisterde aandachtig. "Weet je" zei ik "als jij niet zou zijn zoals je nu eenmaal bent dan zou het Papageno Huis er niet zijn geweest. En zie je overal die Papageno muziekbusjes rijden? Dus dank je wel, want daarmee zijn meer kinderen en jongeren zoals jij geholpen". Hij verdient het om te horen wat hij ons heeft gebracht en met hem verdienen alle kinderen en jongeren met autisme dat. Ik wens hen dat wij hen niet uit het oog verliezen en dat zij daadwerkelijk ervaren dat zij een onmisbare bijdrage aan de samenleving leveren. Er zijn zo van die ontmoetingen die een diepgaande verandering in gang zetten en je een leven lang bijblijven. Ik wens u veel van die ontmoetingen toe.

